

Fiscale controle van de niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen rechtspersonen

De rechtspersonenbelasting (RPB) wordt enkel geheven op openbare diensten en instellingen, alsook op privaatrechtelijke rechtspersonen die verrichtingen uitvoeren of doelstellingen nastreven van niet-winstgevende aard. Aan de RPB onderworpen belastingplichtigen moeten hun fiscale woonplaats in België hebben en rechtspersoonlijkheid bezitten. Nagenoeg 91 % van die belastingplichtigen zijn vzw's.

De RPB is een optelsom van verschillende bijdragen die worden geheven op bepaalde inkomsten (onroerende inkomsten, meerwaarden) of uitgaven (bepaalde werkgeversbijdragen, bepaalde toegekende octrooien, uitgaven die niet door fiscale fiches worden verantwoord). Het juridische statuut van de belastingplichtige (openbare instelling, intercommunale, vzw of andere) bepaalt welke bijdragen van toepassing zijn.

In 2003 heeft het Rekenhof een audit gedaan naar de fiscale controle op de niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen rechtspersonen. Daarin had het vastgesteld dat het controlesysteem onvoldoende coherent en eenvormig was. Zijn aanbevelingen moesten de administratie ertoe aanzetten operationele eenheden op te richten die een gelijkaardige controle konden uitvoeren ongeacht de plaats waar de belastingplichtige is gevestigd. De administratie moest een risicoanalyse uitvoeren, specifieke controlemethoden uitwerken, zorgen voor de opleiding van de ambtenaren, aangepaste statistieken uitwerken en de informatie voor de belastingplichtige verbeteren. Bovendien vroeg het Rekenhof zich af of het wenselijk was de taks op de vzw's (die de administratie van Registratie int en die niet mag worden verward met de RPB) te behouden, gezien de bescheiden opbrengst ervan.

Deze audit heeft tot doel na te gaan in welke mate de administratie de aanbevelingen van het Rekenhof heeft gevolgd.

De administratie heeft de controle op de RPB grondig hervormd. In 2008 heeft ze veertien diensten RPB opgericht, uitsluitend voor deze controle. Het Rekenhof merkt echter op dat het personeel ongelijk tussen deze diensten is verdeeld en dat er nood is aan permanente vorming.

Het Rekenhof stelt ook vast dat de te controleren dossiers meer en meer geselecteerd worden op basis van risicoanalyses. De dossiers worden ofwel door de dienst RPB gecontroleerd, ofwel door een controlecentrum of het controlecentrum voor grote ondernemingen. Omdat er in het verleden geen statistieken werden bijgehouden over de resultaten van de controles kan niet worden bevestigd dat deze nieuwe organisatie performanter is in termen van inkomstenverhogingen, ook al veronderstelt de administratie dat wel. Het Rekenhof merkt wel op dat de methodes om de dossiers te selecteren komen van de personenbelasting, de vennootschapsbelasting en de

btw en dat ze niet altijd aan de dossiers RPB zijn aangepast. Het Rekenhof beveelt dan ook aan specifieke selectiemethodes voor de RPB te ontwikkelen.

Ondanks de bijzondere aandacht die gaat naar het ontdekken van valse vzw's hebben de gerichte acties de laatste jaren niet het verhoopte resultaat gehaald. Het Rekenhof beveelt daarom aan nieuwe controlerichtlijnen op te stellen en de ambtenaren een specifieke opleiding te geven.

De administratie heeft boordtabellen opgesteld. Die vermelden het type uitgevoerde controle, de opgelegde belastingverhogingen, de sancties en de opvolging van de doelstellingen. Het Rekenhof merkt echter op dat de performantie-indicatoren die werden gedefinieerd, te beperkt zijn. Het beveelt aan de resultaten per type controle op te volgen om zo de selectie van de dossiers te verbeteren.

De administratie heeft aandacht voor de informatie-uitwisseling tussen de diensten en ook voor de informatie van de belastingplichtige. Het Rekenhof beveelt daarbij aan de informatie als bijlage aan de RPB-aangifte toe te voegen.

Het rendement van de taks op de vzw's daalde sinds 2002 maar stijgt opnieuw sinds 2010. Bij gebrek aan statistieken is het niet mogelijk de grote belastingplichtigen van deze taks te identificeren, maar de toename van het aantal privéstichtingen kan die toename verklaren. Om die taks beter te kunnen opvolgen, beveelt het Rekenhof aan de aangiftes elektronisch te beheren.

Ook al draagt de RPB in veel beperktere mate bij aan de overheidsinkomsten dan de andere belastingen en taksen, de correcte inning en de controle ervan mag niet worden verwaarloosd, niet alleen vanwege de gelijkheid tussen de belastingplichtigen maar ook omdat de controle van de RPB kan leiden tot de inning van andere belastingen (personenbelasting, vennootschapsbelasting, btw en taks op de vzw's).